

KUTSESTANDARD

Tervisedendaja, tase 6

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Tervisedendaja, tase 6	6

A-osa KUTSEKIRJELDUS

<p>A.1 Töö kirjeldus</p> <p>Tervisedendaja töö eesmärk on tervist toetava keskkonna ja võrdsete võimaluste loomine erinevatele sotsiaalsetele gruppidele nende tervisepotentsiaali igakülgseks arendamiseks ja ebavõrdsuse vähendamiseks. Tervist edendavad tegevused koosnevad tõenduspõhistest programmidest, poliitikatest jm organiseeritud sekkumistest, mis on oma olemuselt võimestavad (st suurendavad üksikisikute, gruppide ja rahvastiku suutlikkust teha tervist toetavaid valikuid), terviklikud (holistlikud), intersektoraalsed, osalusel põhinevad, jätkusuutlikud ja multistrateegilised. Tervisedendaja töötab reeglina meeskonnas ning tema töö eeldab intensiivset suhtlemist paljude asjaosalistega erinevatest sektoritest. Ta töötab nii iseseisvalt kui ka juhib asjaosaliste tegevust ja osaleb kohalikes, regionaalsetes ja/või üleriiklikes planeerimis-, sekkumis- ja uuringurühmades.</p>
<p>A.2 Tööosad</p> <p>A.2.1 Tervist toetavateks muutusteks eelduste ja tingimuste loomine üksikisiku, kogukonna või ühiskonna tasandil   A.2.2 Tervise eestseisimine ehk huvikaitse   A.2.3 Koostöö   A.2.4 Kommunikatsioon   A.2.5 Juhtimine   A.2.6 Vajaduste ja ressursside analüüsimine   A.2.7 Tervist edendavate tegevuste planeerimine   A.2.8 Tervist edendavate tegevuste elluviimine   A.2.9 Hindamine ja uuringud</p>
<p>A.3 Töö keskkond ja eripära</p> <p>Tervisedendaja töö on mitmekesine ja sõltub tööandja spetsiifikast. Tervisedendaja võib töötada nii era-, avalikus kui kolmandas sektoris.</p>
<p>A.4 Töövahendid</p> <p>Kommunikatsiooni- ja esitlusvahendid, andmeanalüüsi programmid, andmebaasid.</p>
<p>A.5 Tööks vajalikud isikuomadused</p> <p>Tervisedendajalt eeldatakse initsiatiivikust, kriitilise mõtlemise ja analüüsi oskust, empaatia- ja otsustusvõimet, usaldusväärsust, tolerantsust, pühendumust, pingetaluvust ning loovust. Tervisedendajal peavad olema hea meeskonnatöö- ja suhtlemisoskus ning vastutusvõime. Olulisel kohal on veenmis- ja motiveerimisvõime.</p>
<p>A.6 Kutsealane ettevalmistus</p> <p>Üldjuhul on tervisedendaja erialase või muu kõrgharidusega, erialase täienduskoolituse läbinud ja erialase töökogemusega isik.</p>

A.7 Enamlevinud ametinimetused

Tervisedendaja, tervisedenduse spetsialist, tervise edendamise spetsialist, rahvatervise spetsialist, ennetustöö spetsialist.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Kutse taotlemisel tuleb tõendada kõik kompetentsid.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENSIID

B.2.1 Tervisttoetavateks muutusteks eelduste ja tingimuste loomine üksikisiku, kogukonna või ühiskonna tasandil

EKR tase 6

Tegevusnäitajad:

1. mõjutab poliitikaid eesmärgiga saavutada positiivset mõju tervisele ja vähendada ebavõrdsust tervises, tehes koostööd erinevate sektorite esindajatega;
2. aitab muuta erinevaid keskkondi tervist toetavaks ja institutsioone tervist edendavaks, kasutades selleks tervist edendavaid lähenemisi, mis toetavad võimestumist, osalemist, partnerlust ja võrdseid võimalusi;
3. soodustab kogukonna arengut valmisolekust võimestumiseni tervise ja heaolu edendamisel;
4. soodustab teadmiste ja oskuste arengut üksikisikute tervise säilitamiseks ja parendamiseks;
5. osaleb tervisehoiu- ja teiste teenuste tervist toetavamaks kujundamisel, tehes koostööd peamiste sidusrühmadega.

B.2.2 Tervise eestseismine ehk huvikaitse

EKR tase 6

Tegevusnäitajad:

1. seisab tervist soodustavate ja ebavõrdsust vähendavate poliitikate, regulatsioonide ja tervist edendavate tegevuste arendamise eest kõigis sektorites, kasutades tervisedenduse väärtustel ja printsiipidel koostatud huvikaitse strateegiaid ja tehnikaid;
2. kaasab ja motiveerib asjaosalisi, et arendada ja kindlustada tervisedenduse tegevuste jätkusuutlikkust, kasutades nüüdisaegseid kaasamise tehnikaid;
3. loob eeldused ja tingimused rahvastiku teadlikkuse tõusuks ja aitab kujundada avalikku arvamust tervise ja heaolu teemadel;
4. soodustab ja toetab gruppide, kogukondade ja organisatsioonide tervist edendavaid tegevusi ja ebavõrdsuse vähendamist tervises;
5. suunab kogukondi ja grupe nende tervise ja heaolu jaoks vajalike ressursside leidmisel ja suutlikkuse arendamisel.

B.2.3 Koostöö

EKR tase 6

Tegevusnäitajad:

1. kaasab osapooli erinevatest valdkondadest ja tasanditelt, kasutades koostöö soodustamise, toetamise, läbirääkimiste, konfliktilahenduste, vahendamise, meeskonnatöö ning asjaosaliste kaasamise teooriad ja praktikaid;
2. soodustab ja toetab tervisedenduse väärtusi ja põhimõtteid toetavat partnerlust nii organisatsioonis kui sellest väljaspool;
3. loob edukaid koostöögrupe ja kujundab tulemuslikku partnerlust, lähtudes rahvatervise eesmärkidest ja arvestades võimalusel osapoolte huvidega;
4. soodustab ja toetab jätkusuutlike koalitsioonide ning võrgustike loomist ja toimimist, arvestades erinevate sektorite, organisatsioonide ja institutsioonide struktuure ja funktsioone;
5. vahendab võrgustikele ja partneritele teiste regioonide, organisatsioonide kogemusi ja tervisedendusala teavet ning soodustab kontaktide leidmist ja koostöösidemete loomist, sh rahvusvahelisel tasandil;
6. aitab kaasa kohalike, maakondlike ja üleriiklike tervise ja heaolu eesmärkide täitmisele.

B.2.4 Kommunikatsioon	EKR tase 6
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kavandab ja viib ellu vajaduspõhist terviseturundust, tuginedes kommunikatsiooniteooriale ja -praktikale, kasutades efektiivseid verbaalse ja mitteverbaalse kommunikatsiooni meetodeid, erinevaid kanaleid (sh uue meedia kanaleid) ja vahendeid; 2. vahendab tervisedenduse valdkonna teaduspõhist informatsiooni, 3. aitab kaasa rahvastiku tervisealase kirjaoskuse paranemisele ja mõjutab avalikku arvamust tervise ja heaolu teemadel, kasutades spetsiifilistes gruppides kultuuriliselt sobivaid kommunikatsioonimeetodeid ja -tehnikaid. 	
B.2.5 Juhtimine	EKR tase 6
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. suunab ja vajadusel algatab tervise ja heaolu edendamiseks ühise visiooni ja strateegiliste eesmärkide kokku leppimist; 2. juhib ja arendab võrgustikutööd, sh motiveerib osapooli, kellel on võimalik juhtida muutuste saavutamist tervises ja heaolus ning vähendada ebavõrdsust tervises, tuginedes efektiivse juhtimise teooriale ja praktikale; 3. soodustab ja toetab üksikisikute, erinevate gruppide ja rahvastiku osalemist tervist edendavates tegevustes ja nende võimestumist, kasutades sobivaid tehnikaid ja meetodeid; 4. arendab tervisedenduse praktikat, võttes kasutusele uudseid lähenemisi, ideid ja teadmisi, arvestades seniseid kogemusi ja tõenduspõhiseid praktikaid; 5. leiab tervise ja heaolu edendamiseks vajalikke ressursse ja juhib nende kasutamist. 	
B.2.6 Vajaduste ja ressursside analüüsimine	EKR tase 6
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kaasab seotud osapooled vajaduste analüüsimisse, kasutades osalusel põhinevaid meetodeid; 2. määratleb ja analüüsib erinevate kogukondade ja rahvastikurühmade tervisemõjureid, mis on aluseks muutuste planeerimisele; 3. selgitab välja üksikisikute, gruppide ja/või rahvastiku vajadused ja olemasolevad ressursid muutuste elluviimiseks; 4. määratleb koostöös osapooltega tervise- ja heaoluvaldkonna prioriteedid, lähtudes vajaduste ja ressursside analüüsist. 	
B.2.7 Tervistedendavate tegevuste planeerimine	EKR tase 6
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kaasab seotud osapooled tegevuste planeerimisse; 2. määratleb ja püstitab realistlikud ja mõõdetavad eesmärgid ning nende saavutamiseks sobivad mudelid ja lähenemised; 3. planeerib tegevusi, arvestades vajadusi, ressursse ja prioriteete ning kasutades sobivad strateegiaid ja meetodeid; 4. analüüsib võimalikke riske ja planeerib nende maandamise meetmed; 5. kavandab protsessi ja tulemuste hindamise. 	
B.2.8 Tervistedendavate tegevuste elluviimine	EKR tase 6
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kaasab, võimestab ja toetab osapooli tegevuste jätkusuutlikul elluviimisel; 2. töötab välja, arendab, testib ja viib läbi sekkumisi, kasutades eetilisi, võimestavaid, kultuuriliselt sobivaid ja osalusel põhinevaid tõenduspõhiseid lähenemisi; 3. hindab tegevuste kvaliteeti ja eesmärkidele vastavust; vajadusel teeb muudatusi, tuginedes analüüsidele ja uuringutele. 	
B.2.9 Hindamine ja uuringud	EKR tase 6
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. määratleb ja rakendab sobivaid hindamis- ja uuringumeetodeid, lähtudes eesmärgist ja ressurssidest; 2. määratleb, kogub ja analüüsib asjakohaseid andmeid ja teavet, kasutades erinevaid eesmärgi täitmist ja hindamist võimaldavaid uurimismeetodeid ja usaldusväärseid andme- ja informatsiooniallikaid; 3. tutvustab ja avalikustab hindamiste ja uuringute tulemusi. 	

Kutset läbivad kompetentsid

B.2.10 Tervisedendaja kutset läbiv kompetents	EKR tase 6
<p>Tegevusnäitajad:</p> <ol style="list-style-type: none"> tugineb oma töös nüüdisaegsetele teadmistele indiviidi, organisatsiooni ja kogukonna arengu teooriast ja praktikast, tervist mõjutavatest teguritest (sh ebavõrdsusest tervises), planeerimismudelistest, strateegiate ja poliitikate kujundamisest ja elluviimisest, tervist toetava keskkonna ja käitumise kujundamise teooriatest ja praktikatest; arendab erialaseid teadmisi läbi pideva professionaalse arengu, järgib elukestva õppe põhimõtteid; populatsioonipõhise lähenemise kõrval arvestab inimkeskset lähenemist, sh näitab üles lugupidamist kultuuriliste ja religioossete erinevuste suhtes; järgib isikuandmete kaitsega ja teisi kutsealaga seotud õigusakte ja raamdokumente; lähtub Rahvastiku tervise edendamise eetika koodeksist (vt lisa 1); kasutab oma töös riigikeelt vähemalt tasemel C1 ja võõrkeelt vähemalt tasemel B2 (vt lisa 2); kasutab oma töös IKT-vahendeid vastavalt Digipädevuste enesehindamiskaala (vt lisa 3) tasemetele: infotöötuse, kommunikatsiooni, ohutuse ja probleemilahenduse osaoskus iseseisva kasutaja tasemel; sisuloome osaoskus algtasemel kasutaja tasemel. 	
<p>Hindamismeetod(id):</p> <p>Läbivaid kompetentse hinnatakse teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.</p>	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	23-02052019-8.4/5k
2. Kutsestandardi koostajad	Kaidy Aljama, Eesti Tervisedenduse Ühing Tiia Pertel, Tervise Arengu Instituut Heli Laarmann, Sotsiaalministeerium Hele Leek-Ambur, Tallinna Ülikooli Haapsalu Kolledz Nele Kunder, Tallinna Tervishoiu Kõrgkool
3. Kutsestandardi kinnitaja	Tervishoiu Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	15
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	02.05.2019
6. Kutsestandard kehtib kuni	01.05.2024
7. Kutsestandardi versiooni number	5
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	2263 Töötervishoiu ja tööohutuse tippspetsialistid
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	6
C.2 Kutsenimetus võõrkeeles	
Inglise keeles	Health promoter, level 6
Inglise keeles	health promotion specialist
C.3 Lisad	
Lisa 1 Rahvastiku tervise edendamise eetika koodeks	
Lisa 2 Keelte oskustasemete kirjeldused	
Lisa 3 Digipädevuste enesehindamise skaala	